

Tillsynsrapport Barnpornografibrott

- Kvaliteten i den brottsutredande verksamheten

Tillsynsrapport 2012:2
Utvecklingscentrum Malmö
2012-11-21 (dnr ÅM-A 2012/1708)

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning – tillsynsrapport avseende barnpornografibrott.....	3
2	Arbetets bedrivande.....	4
2.1	Projektorganisation	4
2.2	Urval	4
2.3	Metod och arbetssätt.....	4
2.4	Utgångspunkt för granskningen	5
3	Iakttagelser vid granskningen.....	6
3.1	Relevanta utredningsåtgärder	6
3.2	Iakttagelser vid granskningen- polisledda förundersökningar	7
3.3	Iakttagelser vid granskningen – åklagarledda förundersökningar	9
4	Analys, slutsatser och förslag till åtgärder	14
	Bilaga 1 - statistiskt underlag avseende barnpornografibrott.....	16
	Bilaga 2 - granskningsmall avseende barnpornografibrott.....	31

1 Sammanfattning – tillsynsrapport avseende barnpornografibrott

Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen erhöll budgetåret 2012 ett regeringsuppdrag benämnt "Kvaliteten i den brottsutredande verksamheten" ("Kvalitetsgranskningsprojektet"). Uppdraget bestod i att granska kvaliteten i den brottsutredande verksamheten vad gällde ett urval av brottstyper av både enkel och komplicerad beskaffenhet. Förutom brottstyperna sexualbrott, brott mot barn och bostadsinbrott, som särskilt angavs i regleringsbrevet, skulle ytterligare ett par brottstyper väljas ut att omfattas av granskningen. Barnpornografibrotten är en av dessa ytterligare brottstyper som har granskats i projektet.

Granskningen av kvaliteten i den brottsutredande verksamheten vad gäller barnpornografibrotten har bestått i en granskning av inte inledda eller nedlagda förundersökningar, såväl åklagarledda som förundersökningar där åklagare inte har varit inkopplade eller slutlig beslutsfattare. Under granskningsarbetet har fokus legat på vilka utredningsåtgärder som har vidtagits samt tidpunkten för när de har utförts. Tiden från anmälan till avslutande beslut har också noterats. Slutligen har själva beslutsmotiveringen bedömts mot det beslutsunderlag som varit tillgängligt vid granskningen.

Vid granskningen har framkommit att utredningarna överlag håller god kvalitet. Givna direktiv och genomförda utredningsåtgärder har varit adekvata och oftast vidtagna i anslutning till anmälningsupptagningarna. Avslutande beslut har också till övervägande del bedömts korrekta utifrån föreliggande utredningsmaterial. Däremot har handläggningstiderna, dvs. tiden från anmälan till avslutande beslut, i en del fall varit anmärkningsvärt långa.

I de fall där handläggningstiderna har varit långa har detta oftast berott på att det varit stora ärendebalanser på den enhet där den tekniska undersökningen av hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier genomförs. Vidare att det misstänkta barnpornografiska materialet har varit väldigt omfattande vilket har inneburit att granskningen av materialet har tagit lång tid.

Barnpornografibrotten är en brottstyp där IT-utvecklingen har fått stor betydelse och genomslag. Detta påverkar i sin tur vilka utredningsåtgärder som är viktiga och till viss del nödvändiga att genomföra i en utredning om barnpornografibrott. Tillgången till bra datateknik, tillräckliga resurser för att inom rimlig tid genomföra tekniska undersökningar av hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier samt tillräckliga resurser för granskning och bedömning av barnpornografi är direkt avgörande för hur väl en förundersökning kan genomföras.

Samverkan mellan de brottsutredande myndigheterna har också visat sig vara betydelsefull vid utredningar om barnpornografibrott. Ett nära samarbete mellan IT-forensiker, fingranskare, utredare och åklagare har visat sig vara en framgångsfaktor både vad gäller kvaliteten och handläggningstiderna i utredningarna.

2 Arbetets bedrivande

2.1 Projektorganisation

Kvalitetsgranskningsprojektet avseende barnpornografibrotten har bedrivits vid Utvecklingscentrum i Malmö under innevarande år från maj månad till september månads utgång. Ansvarig för projektet har varit överåklagare Jörgen Lindberg och projektledare har varit kammaråklagare Ulla Karlbrink. Chefsåklagaren Ingela Sörgård och kammaråklagaren Hans Åkesson har biträtt i granskningsarbetet av de åklagarledda ärendena. Kriminalkommissarien Thomas Bull vid Polismyndigheten i Skåne har granskat de ärenden som har avslutats utan att åklagare har varit inkopplad som förundersökningsledare eller slutlig beslutsfattare. Vidare har åklagaradministratörerna Inger Steffert och Helene Sörensson biträtt projektet med sammanställningar av listor över inkomna akter och inmatning av de allmänna uppgifterna under avsnittet A. i granskningsmallarna.

Den totala tidsåtgången för själva granskningen av ärendena har uppgått till ca 270 timmar.

2.2 Urval

Vid fastställandet av vilka ärenden som projektet skulle granska konstaterades inledningsvis att antalet ärenden med brottsmisstankar om barnpornografi inte var så stort att något urval av ärenden var nödvändigt. Därför beslutades att granskningen skulle avse samtliga ärenden med misstankar om barnpornografibrott som under år 2011 har avslutats vid polismyndighet eller vid Åklagarmyndigheten genom beslut om att förundersökning inte inleds respektive att förundersökningen läggs ned.

Enligt statistik från Åklagarmyndigheten avslutades under år 2011 vid myndigheten totalt 426 brottsmisstankar avseende barnpornografi genom beslut om åtal, åtal väcks inte, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, förundersökning överlämnas till utredande myndighet, förundersökning läggs ned, förundersökning inleds inte samt genom konsumtion, dubbelregistrering och övrigt. Av dessa 426 brottsmisstankar avslutades totalt 206 brottsmisstankar, eller 48 % av brottsmisstankarna, genom lagföring. Se bilaga 1, tabellerna 1 och 2.

Under året avslutades 190 av dessa brottsmisstankar med beslutet förundersökning inleds inte och förundersökning läggs ned. Vid de olika polismyndigheterna avslutades under år 2011 totalt 62 ärenden (K-anmälningar) innehållande brottsmisstanken barnpornografi med beslut om att inte inleda förundersökning respektive att lägga ned förundersökningen. Totalt 246 brottsmisstankar (några brottsmisstankar har visat sig vara felregistrerade eller dubbelregistrerade) däribland två som avslutades med beslutet "åtal väcks inte" har omfattats av granskningen.

2.3 Metod och arbetssätt

Vid granskningen har projektet haft tillgång till de handlingar som funnits i polisakten respektive åklagarakten. Således har polisanmälan, diarieblad, direktiv, tjänsteanteckningar, upprättade PM, förhørsutskrifter, beslagsprotokoll, protokoll över tekniska undersökningar och granskningar av beslagtagna hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier, varit föremål för granskningen. Vidare har tvångsmedelsbeslut, såsom beslut om husrannsakan, beslag

och personella tvångsmedel gått igenom. All tillgänglig information i ärendet har sedan kontrollerats mot det avslutande beslutet i ärendet och dess motivering.

I de ärenden där förundersökningen har lagts ned med hänvisning till bestämmelsen i 23 kap. 4a § 1 st. 2 p rättegångsbalken (förundersökningsbegränsning) har även tillgänglig information om t.ex. tidigare domar, tidigare strafförelägganden och utredningar om vårdinsatser inom psykiatri gått igenom.

I en del ärenden har det inte av tillgängligt material gått att fullständigt utläsa ärendets handläggning. Detta gäller främst beslagshanteringen. I dessa ärenden har direktkontakt tagits med förundersökningsledaren för att reda ut frågetecknen.

För att få en mer heltäckande bild av hur utredningarna avseende barnpornografibrotten hanteras har även två åklagarkammare besökts. Vid besöken har samtliga pågående barnpornografiärenden på dessa kammare gått igenom. Vidare har muntlig information inhämtats från ytterligare en åklagarkammare. Denna kammare drogs under flera år med långa handläggningstider avseende barnpornografibrotten. Efter att tillsammans med polisen ha ändrat sitt arbetssätt i dessa ärenden har man uppnått goda resultat både vad gäller kvaliteten i utredningar och handläggningstiderna.

2.4 Utgångspunkt för granskningen

Vid granskningen av barnpornografibrotten har projektet använt sig av den gemensamma granskningsmall som utarbetats inom ramen för huvudprojektet. Barnpornografibrotten skiljer sig i viss mån från övriga brottsmisstankar som omfattas av Kvalitetsgranskningsprojektet då detta brott inte är utformat som något målsägandebrott. Sådana frågor som inte har ansetts haft bäring på barnpornografibrotten har därför inte besvarats. I granskningsmallen gäller detta avsnitten C5. – C9. och samtliga frågor under avsnitt E. Vidare har under avsnitt A. lagts till ytterligare svarsalternativ till frågan om beslutsmotivering nämligen nedläggning av förundersökningen till följd av regeln i 23 kap. 4a § 1 st. 2 p rättegångsbalken – se A10.1. Under avsnittet C. har vidare specifika frågor kring beslagshanteringen av barnpornografiskt material lagts till – se C13.1-C13.3. Se bilaga 2.

Fråga A10. avser vilken motivering som åklagare eller polisiär förundersökningsledare har anfört till sitt beslut. Alternativet "Annat" har vid granskningen fyllts i då förundersökningen inte inletts eller lagts ned på grund av t.ex. preskription, den misstänkte är avliden, den misstänkte har lämnat landet.

Vid besvarandet av frågeställningarna om inledande utredningsåtgärder (se fråga C1. och C2.) har för projektet fokus legat på sådana utredningsåtgärder som för barnpornografibrotten är väsentliga för att kunna utreda och lagföra denna brottslighet. För barnpornografibrotten är säkerställandet av misstänkt barnpornografiskt material och information kring vem som har tillgång till sådant material av central betydelse. Utredningsåtgärder som husrannsakan, beslag och personella tvångsmedel har därför bedömts viktiga att vidta i ärendets inledningsskede.

I de allra flesta av de granskade ärendena har det inte funnits någon känd målsägande. I de fallen har frågan C3. besvarats med att "Målsägande finns inte". Det finns dock ärenden där man har kunnat säkerställa identiteten på den person som blir utsatt för sexuella övergrepp i det barnpornografiska materialet. I dessa fall har frågan under C3. angående förhör med målsäganden besvarats med "Ja" eller "Nej" utifrån bedömningen om det har funnits något behov av förhör med målsäganden i den aktuella förundersökningen.

Vid besvarandet av frågan C12. om behov av brottsplatsundersökning/teknisk undersökning har det för barnpornografibrotten främst handlat om behovet av att göra en teknisk undersökning av beslagtagna hårddisk, mobiltelefon eller andra datamedier i syfte att leta efter barnpornografiskt material samt granskning av sådant material som misstänks utgöra barnpornografi.

Även om det inte går att fastställa vem som har haft tillgång till det barnpornografiska materialet ska materialet, eller det datamedium där barnpornografien påträffats förverkas (se lagen (1994:1478) om förverkande av barnpornografi). Frågeställningarna under C13.1.-C13.3. har därför lagts till när det gäller granskningen av barnpornografibrotten som en kvalitetskontroll.

3 Lakttagelser vid granskningen

3.1 Relevanta utredningsåtgärder

Inför granskningen av kvaliteten i handläggningen av barnpornografibrotten har olika tänkbara utredningsåtgärder gått igenom och diskuterats bland de som utfört granskningarna. Vid fastställandet av vilka utredningsåtgärder som får anses vara de mest adekvata har fokus legat på brottets konstruktion och vilka åtgärder som bedömts vara en "framgångsfaktor" för en fällande dom.

Straffbestämmelsen för barnpornografibrott återfinns i 16 kap. 10 a § brottsbalken. Enligt bestämmelsen döms den som skildrar barn i pornografisk bild, den som sprider, överlåter, upplåter, förevisar eller på annat sätt gör sådan bild av barn tillgänglig för någon annan, den som förvärvar eller bjuder ut en sådan bild av barn, den som förmedlar kontakter mellan köpare och säljare av sådana bilder av barn eller vidtar någon annan liknande åtgärd som syftar till att främja handeln med sådana bilder, den som innehar en sådan bild av barn eller betraktar en sådan bild som han eller hon berett sig tillgång till, för barnpornografibrott.

Barnpornografibrottet är utformat som ett brott mot allmän ordning och därför införd under 16 kap. brottsbalken. Därmed tillhör inte brottet det som brukar benämnas som "målsägandebrott". Det finns naturligtvis ärenden där barnet är identifierbart och som då har ställning som målsägande. Men i flertalet fall är barnets identitet svår att fastställa och många gånger omöjlig. Många polisanmälda barnpornografibrott har därför ingen känd målsägande. Utredningsåtgärder som tar sikte på att tillvarata målsägandens intresse har därför under granskningsarbetet inte varit av lika central betydelse som vid andra mer typiska målsägandebrott.

Paragrafen straffbelägger en rad olika situationer och de utredningsåtgärder som kan vara adekvata att utföra beror därför mycket på vilka omständigheter

som föreligger i det aktuella ärendet. En del åtgärder är dock gemensamma för alla utredningar och har därför i projektet bedömts som typiska och relevanta för brottstypen. Det gäller sådana utredningsåtgärder som syftar till att fastställa om det är frågan om barnpornografiskt material, säkra det misstänkta barnpornografiska materialet och säkerställa bevisning om vem som har tillgång till och vem som har hanterat materialet.

Barnpornografibrott registreras i polismyndigheternas och i Åklagarmyndighetens datasystem med brottskoderna 1607 eller 1608, där brottskoden 1608 avser barnpornografibrott som är internetrelaterad och 1607 övriga typer av barnpornografibrott. De internetrelaterade barnpornografibrotten utgör idag den större delen av de polisanmälda brotten. Enligt statistik från BRÅ uppgick antalet anmälda barnpornografibrott under år 2011 till 444 stycken. Av dessa var 319, d.v.s. 71,8 %, internetrelaterade. Under år 2011 avslutades vid Åklagarmyndigheten enligt tillgänglig statistik totalt 426 brottsmisstankar avseende barnpornografibrott. Av dessa var 314, d.v.s. 73,7 % internetrelaterade. Se bilaga 1, tabell 1. Detta visar att behovet av tekniska undersökningar av hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier och granskningar av misstänkt barnpornografi är mycket stort och av central betydelse när det gäller utredningar om barnpornografibrott.

Den tekniska undersökningen utförs av IT-forensiker vid polisen. Finner man vid denna undersökning att det finns misstänkt barnpornografi granskas bilderna av en s.k. fingranskare vid polisen. En fingranskare har genomgått en särskild utbildning vid polisen med inriktning på att kunna bedöma om det misstänkta materialet uppfyller kraven på begreppet barnpornografi och bedömningar om materialets svårighetsgrad. Bristande tillgång till IT-forensiker, fingranskare och bra datateknik leder till att det är svårt att beivra denna typ av brottslighet.

3.2 Iakttagelser vid granskningen- polisledda förundersökningar

Granskningen visar att kvaliteten i handläggningen av den brottsutredande verksamheten i de polisledda förundersökningarna överlag är god. De polisledda ärendena skiljer sig från de åklagarledda förundersökningarna genom att det är sällan det finns någon skäligen misstänkt till brottet. Handläggningen är förhållandevis effektiv och endast i några ärenden har utredningstiden varit runt ett år eller mer.

Avskrivningsgrunderna är inte utformade på ett enhetligt sätt inom de 21 regionala polismyndigheterna. De beslutsmotiveringar som har samma ordalydelse kan vid olika polismyndigheter användas för olika situationer. Vidare har också noterats att dokumentationen av vidtagna utredningsåtgärder, beslagshandling och tekniska undersökningar har varit bristfällig i flera ärenden.

Nedan följer de iakttagelser som har gjorts under granskningsarbetet tillsammans med det statistiska underlaget.

Ska förundersökning inledas eller inte

I 16,1 % av de polisledda ärendena (i 10 ärenden) har förundersökning inte inletts. Se bilaga 1, tabell 3. Vid granskningen har man funnit att förundersökning borde ha inletts i två av dessa ärenden. I övriga ärenden har besluten och beslutsmotiveringarna bedömts vara korrekta.

Utredningsåtgärder

I 86,5 % av ärendena har det funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede. I 80 % av dessa ärenden har sådana utredningsåtgärder också vidtagits och i 8,9 % har åtgärder vidtagits men inte bedömts tillräckliga. Se bilaga 1, tabellerna 4 och 5.

Där det har funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede har dessa alltså i de flesta fall vidtagits. Vid granskningen har det kunnat konstateras att dokumentationen i polisakten av vidtagna utredningsåtgärder i en del ärenden har varit bristfällig. I en del fall har därför direktkontakt med den aktuella polismyndigheten varit nödvändig för att få fullständig information.

Förhör med målsäganden, vittnen och misstänkt

I 88,5 % av ärendena har det inte funnits någon målsäganden. Av resterande ärenden har det endast i 9,6 % av fallen funnits behov av att höra målsäganden. I 80 % av dessa ärenden har målsäganden också hörts. Se bilaga 1, tabellerna 6 och 7.

I 30,8 % av ärendena (16 ärenden) har det funnits uppgifter om vittnen. I 56,3 % av dessa ärenden (9 ärenden) har vittnena hörts i lämplig omfattning. Se bilaga 1, tabellerna 8 och 9.

I 92,3 % av ärendena har det inte funnits någon skäligen misstänkt. I det fåtal ärenden med skäligen misstänkt (4 ärenden) har förhör hållits i tre av ärendena. Se bilaga 1, tabellerna 10 och 11.

Granskningen visar att målsäganden och misstänkt i regel hörs när det finns skäl till det. Däremot indikerar det statistiska utfallet av granskningen att vittnena borde ha hörts i större omfattning.

Brottsplatsundersökning/teknisk undersökning

I 75 % av ärendena har det funnits behov av teknisk undersökning av t.ex. hårddiskar, mobiltelefoner eller andra datamedier. I 64,1 % av dessa ärenden har sådan undersökning också gjorts och i 7,7 % har sådan undersökning gjorts men inte bedömts som tillräcklig. Se bilaga 1, tabellerna 12 och 13.

En iakttagelse som har gjorts under granskningen och som kan vara en förklaring till dessa siffror är att även dokumentationen i polisakten i detta avseende varit bristfällig i en del ärenden. T.ex. har det i vissa ärenden inte gått att utläsa om de föremål som varit aktuella att undersöka har genomgått någon teknisk undersökning.

Beslag och förverkande av barnpornografiskt material

Även vad gäller beslagshanteringen har granskningen visat att dokumentationen i polisakterna i en del ärenden varit bristfällig. Således har det funnits ärenden där det inte har gått att utläsa av handlingarna vad som har hänt med ett beslag.

I 40,4 % av ärendena (21 ärenden) har datormaterial eller annat tagits i beslag. I 61,9 % av dessa (13 ärenden) har man funnit barnpornografi. I 69,2 % av de ärenden där man funnit barnpornografi (9 ärenden) har beslut om förverkande tagits. Se bilaga 1, tabellerna 14-16. Procentsatserna kan tyckas indikera att barnpornografi inte förverkas i den omfattning som borde ske. Men det rör sig om fyra ärenden totalt sett. Förklaringen till siffrorna har under granskningen bedömts ligga i den bristfälliga dokumentationen av beslagshandlingen.

Handläggningstid

41,2 % av ärendena avslutas inom 20 dagar från anmälningsupptagningen. 70,6 % av ärendena avslutas inom 100 dagar från anmälningsupptagningen. I 16,1 % av ärendena (i 10 ärenden) är handläggningstiden 201 dagar eller mer. Det finns således ett antal ärenden där handläggningstiden får anses vara lång. Vid granskningen framkommer att detta i en del av fallen berott på att den tekniska undersökningen har tagit lång tid. Se bilaga 1, tabell 17.

Beslutsmotivering

Under granskningsarbetet har det visat sig att de olika avskrivningsgrunder som de polisiära förundersökningsledarna använder sig av varierar i viss mån. Det finns standardiserade eller i vart fall snarlika beslutsmotiveringar som återkommer inom flertalet av de 21 polismyndigheterna. En del polismyndigheter har dock utformat egna beslutsmotiveringar. Vid många polismyndigheter använder man visserligen samma beslutsmotiveringar men för olika situationer. Avskrivningsgrunderna "Spaningsuppslag saknas" och "Ej spaningsresultat" har visat sig användas utan någon klar distinktion. Utgångspunkten bör vara att "Spaningsuppslag saknas" ska användas i de ärenden där man direkt kan konstatera att det saknas uppslag att arbeta efter. Beslutsmotiveringen "Ej spaningsresultat" ska däremot användas för de ärenden där man har vidtagit vissa utredningsåtgärder men där man konstaterar att dessa inte gett något resultat.

Avskrivningsgrunden "Annat" används också för en mängd olika situationer, bl.a. när brott inte kan styrkas. Detta är också den avskrivningsgrund som använts mest frekvent i de granskade ärendena (45,2 % av ärendena). Se bilaga 1, tabell 18.

Vid granskningen har beslutsmotiveringen bedömts vara korrekt i 83,9 % av ärendena. Se bilaga 1, tabell 20. De olikheter i beslutsmotiveringarna som iakttagits under granskningen visar ändå på behovet av mer enhetliga eller standardiserade beslutsgrunder. Den som tar del av ett avskrivningsbeslut ska kunna förstå innebörden och kunna vara förvissad om att likartade omständigheter bedöms lika oavsett var i landet man befinner sig.

3.3 Iakttagelser vid granskningen – åklagarledda förundersökningar

Granskningen visar att kvaliteten i handläggningen av den brottsutredande verksamheten i de åklagarledda förundersökningarna överlag är god. Några större systematiska brister har inte heller iakttagits. Det som har noterats är att handläggningstiden i en del ärenden har varit anmärkningsvärt lång.

Nedan följer de iakttagelser som har gjorts under granskningsarbetet tillsammans med det statistiska underlaget.

Ska förundersökning inledas eller inte

Av de granskade ärendena har i alla ärenden utom i två fall förundersökningen redan varit inledd av polisen när ärendet har lottats in på Åklagarmyndigheten. I båda dessa fall har beslutet att inte inleda förundersökningen och motivering till beslutet bedömts vara korrekt.

Utredningsåtgärder

I 93,4 % av de granskade ärendena har det funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede. Dessa åtgärder har som tidigare redogjorts för huvudsakligen bestått i husrannsakan, beslag av datorer m.m., personella tvångsmedel samt förhör med vittnen. I 91,8 % av dessa fall har sådana utredningsåtgärder vidtagits och i 4,1 % har åtgärder vidtagits men inte bedömts tillräckliga. Se bilaga 1, tabellerna 4 och 5.

I de fall det har funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede har dessa alltså i de allra flesta fall också vidtagits. Vid granskningen har också utredningsåtgärderna bedömts vara enhetliga och effektivt utförda i det inledande skedet av ärendet. De skriftliga direktiven har också gått igenom och sammantaget kan konstateras att dessa till största del varit fullt adekvata i förhållande till det aktuella ärendet.

Förhör med målsäganden, vittnen och misstänkt

I 73,6 % av ärendena har det inte funnits någon målsäganden. Av resterande ärenden har det i 18 % av fallen funnits behov av att höra målsäganden. I 93,9 % av dessa ärenden har målsäganden också hörts. Se bilaga 1, tabellerna 6 och 7.

I 44 % av ärendena har det funnits uppgifter om vittnen. I 95 % av dessa ärenden har vittnena hörts i lämplig omfattning. Se bilaga 1, tabellerna 8 och 9.

I 94 % av ärenden har det funnits en skäligen misstänkt. Dessa har i 63,7 % av fallen också förhörts. Se bilaga 1, tabellerna 10 och 11.

Vid granskningen framgår således att i de ärenden där det har funnits målsägande, skäligen misstänkta och vittnen har dessa i de allra flesta ärenden också hörts i utredningen när det har funnits skäl till det. I de fall där det inte har bedömts föreligga något behov av förhör har det i regel berott på att man på ett tidigt stadium i utredningen kunnat konstatera att man inte har funnit någon barnpornografi. Ärendena har då istället direkt skrivits av.

Brottsplatsundersökning/teknisk undersökning

Vid granskningen framkommer att tekniska undersökningar i regel utförs i tillräcklig omfattning.

I 80,2 % av ärendena har det funnits behov av teknisk undersökning av t.ex. hårddiskar, mobiltelefoner eller andra datamedier. I 87 % av dessa ärenden har dessa undersökningar också genomförts. I 7,5 % har sådan undersökning

utförts men inte bedömts som tillräcklig. Se bilaga 1, tabellerna 12 och 13. En förklaring härtill är att i en del fall har informationen i undersökningsprotokoll eller fingranskningsprotokollet varit svår att tillgodogöra sig. Det finns ärenden där man av protokollen inte har kunnat utläsa om man funnit barnpornografiskt material eller inte. Detta har i och för sig inte varit vanligt förekommande utan endast rört ett fåtal ärenden. Men iakttagelsen visar dock på vikten av att de tekniska undersökningsprotokollen och fingranskningsprotokollen utformas på ett strukturerat och lättbegripligt sätt då dessa kan komma att utgöra en stor del av åklagarens sakframställning vid ett eventuellt åtal.

Beslag och förverkande av barnpornografiskt material

Frågorna om beslag och förverkande har i många ärenden varit svåra att besvara enbart med hjälp av tillgänglig information i ärendet. Det har bl.a. berott på bristfällig dokumentation av hanteringen av beslagen framförallt i åklagarakterna.

I en del ärenden har beslagsprotokollen inte blivit diarieförda i Cåbra utan endast legat i polisakten. Korrekta beslut om beslagens hantering har dock tagits, vilket har framkommit först vid direktkontakter med berörda åklagarkammare. Någon dokumentation i åklagarakten om fattade beslut har i dessa fall dock saknats.

Polisens och Åklagarmyndighetens olika datasystem med Dur2 och Cåbra har också försvårat granskningen av beslagshanteringen. Informationen i Dur2 förs inte över automatiskt till Cåbra utan måste läggas in manuellt i Cåbra vid Åklagarmyndigheten. All information läggs inte heller in i Cåbra. Vid omfattande beslag registreras oftast inte vilka föremål de olika beslagspunkterna avser. Detta leder till att det i efterhand många gånger är svårt och dessutom mycket tidsödande att följa beslagshanteringen beslagspunkt för beslagspunkt.

I många ärenden har hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier beslagtagits i samband med annan brottsutredning. Om det visar sig att något beslagtaget föremål innehåller misstänkt barnpornografi har ny anmälan om detta upprättats. Beslagsprotokollen ligger dock ofta kvar knutet till ingångsärendet. Detta är också en omständighet som gör att det vid en granskning av avslutade ärenden kan vara svårt att följa beslagshanteringen.

Vid beslut om förverkande som tagits av åklagare har dessa varit bra dokumenterade i Cåbra. Då talan om förverkande har förts i domstol har detta också varit bra dokumenterat i Cåbra. Resultatet av talan om förverkande i domstol registreras dock inte i Cåbra. Ur ett granskningsperspektiv är det otillfredsställande att det inte av diarieföringen framgår om domstolen biföll talan eller inte.

I 70,3 % av ärendena har hårddiskar, mobiltelefoner eller andra datamedier tagits i beslag under förundersökningen. I 51,6 % av dessa, totalt 66 ärenden, har man också funnit barnpornografiskt material. Beslut om förverkande av det barnpornografiska materialet finns i 89,4 % av dessa ärenden enligt statistiken. Som ovan nämnts har dokumentationen kring beslagshanteringen i en del fall varit bristfällig. I de ärenden där man av informationen inte har kunnat utläsa vad som hänt med beslagtaget barnpornografiskt material har

därför direktkontakt tagits med berörd åklagarkammare eller handläggande åklagare. Efter dessa kontakter kan man konstatera att i samtliga ärenden där man har funnit barnpornografi har detta förverkats eller talan om förverkande förts i domstol. Se bilaga 1, tabellerna 14-16.

Handläggningstid

13,1 % av ärendena avslutas inom 20 dagar från anmälningsupptagningen. 49,7 % av ärendena avslutas inom 100 dagar. I 32,6 % av ärendena (60 ärenden) är handläggningstiden 201 dagar eller mer. Detta måste anses vara en förhållandevis hög siffra. Se bilaga 1, tabell 21. Vid granskningen noterades att det finns ärenden där handläggningstiden t.o.m. uppgått till två år eller mer. Vidare att det finns ärenden där handläggningstiden varit så lång att brottet (i dessa fall brott av normalgraden) hunnit preskriberas och därför skrivits av på den grunden.

Tiden mellan upprättandet av polisanmälan till åklagarinträde är i regel kort. I 32,4 % av ärendena är det 0 dagar från polisanmälan till åklagarinträdet. Det innebär att åklagaren i dessa ärenden träder in som förundersökningsledare direkt i samband med att anmälan upprättats. Inom 10 dagar har 83,4 % av ärendena lottats in på Åklagarmyndigheten. Endast i 2,7 % av ärendena (fem ärenden) har åklagare trätt in som förundersökningsledare först efter 201 dagar från anmälan. Se bilaga 1, tabell 22.

Första åklagaråtgärd, såsom t.ex. direktiv eller beslut om tvångsmedel, kommer också kort tid efter åklagarinträdet. I 40,1 % av ärendena är det 0 dagar mellan åklagarinträdet till första åklagaråtgärd. Inom 10 dagar efter åklagarinträdet finns det i 77,2 % av ärendena redan vidtagna åklagaråtgärder. Endast i 1,6 % av ärendena (tre ärenden) kommer första åklagaråtgärd efter 201 dagar. Se bilaga 1, tabell 23.

Efter att de första utredningsåtgärderna, såsom husrannsakan, beslag och personella tvångsmedel, har vidtagits kommer i regel en period under vilken de beslagtagna föremålen ska genomgå teknisk undersökning av IT-forensikerna och därefter, för det fall man funnit misstänkt barnpornografi, fingranskning. Både IT-forensikern och fingranskaren redovisar sina iakttagelser i protokoll. Protokollens utformning varierar beroende på omfattningen av beslagen och antalet bilder/filmer man har funnit. Under denna period finns det många gånger inga andra adekvata utredningsåtgärder att vidta utan man avvaktar resultatet av dessa undersökningar. Först härefter kan det bli aktuellt att vidta ytterligare utredning, såsom t.ex. nya förhör med den misstänkte.

Vid granskningen visar det sig att denna period många gånger kan dra ut på tiden. Detta beror dels på att balanserna hos IT-forensikerna och fingranskarna vid en del polismyndigheter är stora, dels på att undersökningarna i sig kan vara tidsödande framförallt vid omfattande beslag och fynd av barnpornografiskt material. Här finns också en arbetsmiljöaspekt som påverkar handläggningstiden. Granskningsarbetet är nämligen inte bara tidsödande utan också psykiskt påfrestande för den som utför arbetet. Fingranskaren kan helt enkelt inte och bör inte granska för omfattande material åt gången. Se dom meddelad av Hovrätten över Skåne och Blekinge 2012-09-05 i mål B 1490-12.

Vid granskningen av ärendena har det också visat sig att i de 60 ärendena där handläggningstiden varit 201 dagar eller mer beror den långa tidsutdräkten på att ärendet legat i balans för teknisk undersökning eller fingranskning. Under denna period har åklagarna i regel inte gett några andra direktiv än påmint om att den tekniska undersökningen och/eller fingranskningen ska slutföras. Det har också noterats att det i regel inte sker någon återkoppling från polisen när dessa påminnelser har skickats. I vart fall finns sådana återkopplingar inte dokumenterade i åklagarakten. I vissa ärenden kan man notera att åklagaren har informerat kammarledningen om den långa handläggningstiden och att kammarledningen sedan tagit upp frågan vid samverkansmöten med polisledningen.

Som ovan nämnts har det under granskningsarbetet även inhämtats information från en åklagarkammare som under lång tid hade långa handläggningstider vad gällde barnpornografibrotten. Efter ändrade arbetsrutiner har man kunnat konstatera att handläggningstiderna avsevärt har minskat men också att kvaliteten i utredningarna har blivit bättre. På kammaren arbetar numera särskilt utsedda åklagare tillsammans med särskilt utsedda utredare vid polisen som också har genomgått utbildning som fingranskare. När ett ärende inkommer vet således alla – IT-forensikern, utredaren/fingranskaren och åklagaren - vem som kommer att arbeta med ärendet. Under utredningen arbetar IT-forensikern och utredaren/fingranskaren parallellt med ärendet och åklagaren är inkopplad direkt från början. Åklagaren får löpande ta del av resultaten från den tekniska undersökningen, fingranskningen och hållna förhör och kan fortlöpande ge direktiv om vad som ska undersökas, hur protokollen ska utformas och hur förhören med den misstänkte och andra ska utformas.

Beslutsmotivering

I drygt 44 % av de granskade ärendena har förundersökningarna lagts ned med motiveringen "Ej brott" och "Ej anledning anta brott". Dessa avskrivningsgrunder har använts i de fall där man inte har kunnat hitta, eller kunnat konstatera förekomsten av barnpornografi. I nära hälften av de granskade ärendena har således någon barnpornografi inte kunnat påvisas. Det har även visat sig att avskrivningsgrunden "Bevisproblem" också har använts i en del fall där man inte har kunnat hitta någon barnpornograf. I dessa ärenden borde motiveringen egentligen ha varit "Ej brott" eller "Ej anledning anta brott". Detta förhållande har särskilt noterats i de ärenden där en privatperson har polisanmält att man sett eller uppfattat något som kan utgöra barnpornografi hos en bekant eller en anhörig. Även om man vid husrannsakingar och vid tekniska undersökningar av ex. vis beslagtagna dator inte har kunnat hitta någon barnpornografi har man motiverat nedläggningsbeslutet med att det inte funnits tillräcklig bevisning för att kunna bevisa brottet objektivt eller subjektivt sett. Ibland kan skillnaden mellan dessa beslutsmotiveringar vara härfin men för den som varit misstänkt för ett barnpornografibrott är avskrivningsgrunden i regel av stor betydelse. Av statistiken från granskningen framgår att i 6 % av ärendena har man funnit beslutsmotiveringen felaktig. En del av dessa ärenden hör till de ovan beskrivna. Se bilaga 1, tabell 20.

4 Analys, slutsatser och förslag till åtgärder

Den snabba IT-utvecklingen i samhället gör att andelen brottutredningar, oavsett brottstyp, där det finns anledning att undersöka hårddiskar, mobiltelefoner och andra datamedier för att erhålla bevisning om det misstänkta brottet ständigt ökar. Detta ställer stora krav på de brottsutredande myndigheterna dels vad gäller tillgången till bra datateknik men också tillgången till tillräckliga arbetsresurser för att inom rimlig tid kunna genomföra dessa undersökningar.

Statistiken visar att en stor andel barnpornografibrott begås i IT-miljö eller med hjälp av olika datamedier. Tillgången till IT-forensiker och fingranskare är därför helt avgörande för både kvaliteten i utredningsarbete men också för hur lång tid utredningen tar. Barnpornografibrottets karaktär gör också att det av arbetsmiljömässiga skäl är viktigt att det tilldelas tillräckliga utredningsresurser för att man ska kunna utföra dessa undersökningar inom rimlig tid.

Tidsaspekten är som vid alla brottsutredningar viktig. En misstänkt har enligt våra konventionsåtaganden rätt att få sin sak prövad inom rimlig tid. Att den misstänkte förhörs och delges misstanke i inledningsskedet av förundersökningen och sedan måste vänta, som det har visat i vissa fall, lång tid innan denne får besked om att ärendet läggs ned kan knappast vara förenligt med dessa åtaganden.

I förhållandevis många av de granskade ärendena har det visat sig att man inte har kunnat hitta någon barnpornografi. Åtgärder som syftar till att på ett tidigt stadium av utredningen genomföra tekniska undersökningar för att fastställa om man överhuvudtaget kan påvisa förekomsten av barnpornografi är viktiga. På så vis kan man snabbt avsluta sådana ärenden där det inte finns anledning anta att brott har förövats. Härigenom kan man bättre hushålla med de utredningsresurser som finns för de ärenden som det finns förutsättningar att arbeta med. Vidare iakttas också den misstänktes intresse av att snabbt bli avförd från misstankar när man inte har funnit någon barnpornografi.

Samverkan mellan polisens utredningsverksamhet och åklagare är också av stor betydelse. Ett aktivt förundersökningsledarskap från åklagaren och ett nära samarbete med IT-forensiker, fingranskare och utredare har, som det har visat sig, goda effekter på både kvaliteten och handläggningstiderna. Särskilt utsedda åklagare och utsedda utredare som också är utbildade fingranskare underlättar ett nära samarbete. Genom att åklagaren aktivt deltar under hela utredningsarbetet och har en löpande dialog med IT-forensikern och utredaren/fingranskaren innebär det att tveksamheter och frågetecken om resultaten i de tekniska undersökningsprotokollen och fingranskningsprotokollen kan redas ut under själva utredningsstadiet. Att IT-forensikerna deltar i förhörssituationer med bl.a. den misstänkte är också ett arbetssätt som gynnar utredningen. Härigenom kan tekniska invändningar direkt analyseras och bemötas av IT-forensikern.

Andra slutsatser som man kan dra av granskningen är att beslutsmotiveringarna måste bli mer enhetliga och korrekta. Med hänsyn till brottets art är det inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv viktigt att rätt avskrivningsgrund

används t.ex. när det objektivt sett inte föreligger något brott. Vidare visar granskningen att det finns behov av bättre datastöd när det gäller beslagshandlingen så att dokumentationen blir bättre och informationen mer lättillgänglig.

De viktigaste slutsatserna är dock de som ovan nämnts, att polisen tillförs tillräckliga resurser så att de tekniska undersökningarna och granskningarna kan utföras inom rimlig tid. Vidare att man för att motverka långa handläggningstider utser särskilt specialiserade åklagare som aktivt deltar i utredningsarbetet tillsammans med IT-forensiker och utredare/fingranskare.

Bilaga 1- statistiskt underlag avseende barnpornografibrotten

TABELL 1**Barnpornografibrott, 1607-1608**

Beslutsgrupp samt brottskod

	1607	1608	Totalt
FU inleds inte	0	2	2
FU läggs ned	54	134	188
FU-ledning överlämnas till utredande myndighet	1	0	1
Brottsmisstanken avslutas	1	17	18
Åtal väcks inte	2	7	9
Strafföreläggande	7	12	19
Åtalsunderlåtelse	0	5	5
Åtal	47	135	182
Övriga beslut	0	2	2
	112	314	426

TABELL 2**Beslutsgrupp med skäl och motiv för 1607 och 1608, underlaget till projektet**

Beslutsgrupp	Skäl	Motivering	Antal
FU inleds inte	Ej anledning anta	Blankt	2
FU läggs ned	Bevisproblem	Blankt	38
		Fritext	5
		Gärningsman	11
		Objektiva rekvisit	10
		Uppsåt	6
	Ej anledning fullfölja	Ej anledning anta	77
		Ej skäl tro mt om brott	3
		Fritext	7
		Gärningen preskriberad	8
		Misstänkt avliden	1
		Misstänkt ej 15 år	1
		Misstänkt lämnat landet	1
		Misstänkt på okänd ort	1
		Ringa fall - ej brottsligt	1
	FU-begränsning ÅU	Böter	1
		Döms för annat	3
		Fritext	1
		Psykiatrisk vård	2
		Tidigare dömd	11
FU-ledning överlämnas till utredande myndighet	Ej skäl för åklagarledd - > Polisen	Blankt	1
Brottsmisstanken avslutas	Brottsmisstanke fått två olika BMID	Blankt	11
		Fritext	3
	Konsumtion	Blankt	3
		Fritext	1
Åtal väcks inte	Bevisproblem	Blankt	3
	Ej tillräckliga skäl	Ej anledning anta	1
		Gärningen preskriberad	3
	Se bilaga	Blankt	2
Strafföreläggande			19
Åtalsunderlåtelse	20:7 första stycket RB	Döms för annat	2

		Psykiatrisk vård	1
	Uppenbart krävs ej åtal	Fritext	1
	ÅU enl LUL	SoL-vård	1
Åtal	Tillräckliga skäl	Blankt	182
Övriga beslut			1
	Ej längre skäl	Misstänkt på okänd ort	1

TABELL 3**A9: Beslut * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
A9: Beslut	Fu inleds inte	Count	10	2	12
		% within FU-ledare	16,1%	1,1%	4,9%
	Fu nedläggs	Count	52	180	232
		% within FU-ledare	83,9%	97,8%	94,3%
	Åtal väcks inte	Count	0	2	2
		% within FU-ledare	,0%	1,1%	,8%
Total	Count	62	184	246	
	% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%	

TABELL 4**C1: Har det funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede? * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C1: Har det funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede?	Obesvarade	Count	0	3	3
		% within FU-ledare	,0%	1,6%	1,3%
	Ja	Count	45	170	215
		% within FU-ledare	86,5%	93,4%	91,9%
	Nej	Count	7	7	14
% within FU-ledare		13,5%	3,8%	6,0%	
Kan inte bedömas	Count	0	2	2	
	% within FU-ledare	,0%	1,1%	,9%	
Total	Count	52	182	234	
	% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%	

TABELL 5

C2: Om svaret på C1 är ja, har sådana utredningsåtgärder vidtagits i det inledande skedet? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C2: Om svaret på C1 är ja, har sådana utredningsåtgärder vidtagits i det inledande skedet?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	0 ,0%	1 ,6%	1 ,5%
	Ja	Count % within FU-ledare	36 80,0%	156 91,8%	192 89,3%
	Delvis men ej tillräckliga	Count % within FU-ledare	4 8,9%	7 4,1%	11 5,1%
	Nej	Count % within FU-ledare	5 11,1%	6 3,5%	11 5,1%
Total	Count % within FU-ledare	45 100,0%	170 100,0%	215 100,0%	

TABELL 6

C3: Har det funnits behov av förhör med målsäganden? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C3: Har det funnits behov av förhör med målsäganden?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	0 ,0%	3 1,6%	3 1,3%
	Ja	Count % within FU-ledare	5 9,6%	33 18,1%	38 16,2%
	Nej	Count % within FU-ledare	1 1,9%	12 6,6%	13 5,6%
	Målsägande finns inte	Count % within FU-ledare	46 88,5%	134 73,6%	180 76,9%
Total	Count % within FU-ledare	52 100,0%	182 100,0%	234 100,0%	

TABELL 7

C4: Om svaret på fråga C3 är ja, har förhör med målsäganden hållits? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C4: Om svaret på fråga C3 är ja, har förhör med målsäganden hållits?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	0 ,0%	1 3,0%	1 2,6%
	Ja	Count % within FU-ledare	4 80,0%	31 93,9%	35 92,1%
	Nej	Count % within FU-ledare	1 20,0%	1 3,0%	2 5,3%
Total		Count % within FU-ledare	5 100,0%	33 100,0%	38 100,0%

TABELL 8

C10: Finns det uppgift om vittnen? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C10: Finns det uppgift om vittnen?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	0 ,0%	3 1,6%	3 1,3%
	Ja	Count % within FU-ledare	16 30,8%	80 44,0%	96 41,0%
	Nej	Count % within FU-ledare	34 65,4%	85 46,7%	119 50,9%
	Oklart	Count % within FU-ledare	2 3,8%	14 7,7%	16 6,8%
Total		Count % within FU-ledare	52 100,0%	182 100,0%	234 100,0%

TABELL 9

**C11: Om svaret på fråga C10 är ja, har förhör hållits med vittnen i lämplig omfattning?
* FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C11: Om svaret på fråga C10 är ja, har förhör hållits med vittnen i lämplig omfattning?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	1 6,3%	2 2,5%	3 3,1%
	Ja	Count % within FU-ledare	9 56,3%	76 95,0%	85 88,5%
	Nej	Count % within FU-ledare	6 37,5%	2 2,5%	8 8,3%
Total		Count % within FU-ledare	16 100,0%	80 100,0%	96 100,0%

TABELL 10

C18: Finns det skäligen misstänkt/misstänkta i ärendet? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C18: Finns det skäligen misstänkt/misstänkta i ärendet?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	0 ,0%	2 1,1%	2 ,9%
	Ja	Count % within FU-ledare	4 7,7%	171 94,0%	175 74,8%
	Nej	Count % within FU-ledare	48 92,3%	9 4,9%	57 24,4%
Total		Count % within FU-ledare	52 100,0%	182 100,0%	234 100,0%

TABELL 11

C19: Om svaret på fråga C18 är ja, har förhör hållits med den/dessa personer? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C19: Om svaret på fråga C18 är ja, har förhör hållits med den/dessa personer?	Obesvarade	Count	0	2	2
		% within FU-ledare	,0%	1,2%	1,1%
	Ja	Count	3	109	112
		% within FU-ledare	75,0%	63,7%	64,0%
	Nej	Count	1	60	61
		% within FU-ledare	25,0%	35,1%	34,9%
Total	Count	4	171	175	
	% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%	

TABELL 12

C12: Har det funnits behov av brottsplatsundersökning/teknisk undersökning? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C12: Har det funnits behov av brottsplatsundersökning/teknisk undersökning?	Obesvarade	Count	0	3	3
		% within FU-ledare	,0%	1,6%	1,3%
	Ja	Count	39	146	185
		% within FU-ledare	75,0%	80,2%	79,1%
	Nej	Count	13	33	46
		% within FU-ledare	25,0%	18,1%	19,7%
Total	Count	52	182	234	
	% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%	

TABELL 13

C13: Om svaret på fråga C12 är ja, har brottsplatsundersökning/teknisk undersökning genomförts? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C13: Om svaret på fråga C12 är ja, har brottsplatsundersökning/teknisk undersökning genomförts?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	5 12,8%	5 3,4%	10 5,4%
	Ja	Count % within FU-ledare	25 64,1%	127 87,0%	152 82,2%
	Delvis, ej i tillräcklig omfattning	Count % within FU-ledare	3 7,7%	11 7,5%	14 7,6%
	Nej	Count % within FU-ledare	6 15,4%	3 2,1%	9 4,9%
Total		Count % within FU-ledare	39 100,0%	146 100,0%	185 100,0%

TABELL 14

C13_1: Har datormaterial/annat tagits i beslag? * FU-ledare Crosstabulation

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C13_1: Har datormaterial/annat tagits i beslag?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	7 13,5%	4 2,2%	11 4,7%
	Ja	Count % within FU-ledare	21 40,4%	128 70,3%	149 63,7%
	Nej	Count % within FU-ledare	24 46,2%	50 27,5%	74 31,6%
Total		Count % within FU-ledare	52 100,0%	182 100,0%	234 100,0%

TABELL 15**C13_2: Innehöll materialet barnpornografi? * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C13_2: Innehöll materialet barnpornografi?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	1 4,8%	1 ,8%	2 1,3%
	Ja	Count % within FU-ledare	13 61,9%	66 51,6%	79 53,0%
	Nej	Count % within FU-ledare	7 33,3%	61 47,7%	68 45,6%
Total		Count % within FU-ledare	21 100,0%	128 100,0%	149 100,0%

TABELL 16**C13_3: Finns beslut om förverkande? * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
C13_3: Finns beslut om förverkande?	Obesvarade	Count % within FU-ledare	1 7,7%	2 3,0%	3 3,8%
	Ja	Count % within FU-ledare	9 69,2%	59 89,4%	68 86,1%
	Nej	Count % within FU-ledare	3 23,1%	5 7,6%	8 10,1%
Total		Count % within FU-ledare	13 100,0%	66 100,0%	79 100,0%

TABELL 17

Antal dagar mellan "Anmälan till polis" och "Avslutade beslut"^a

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 dag	4	6,5	7,8	7,8
	2 dagar	1	1,6	2,0	9,8
	3-5 dagar	3	4,8	5,9	15,7
	6-10 dagar	3	4,8	5,9	21,6
	11-20 dagar	10	16,1	19,6	41,2
	21-30 dagar	4	6,5	7,8	49,0
	31-50 dagar	2	3,2	3,9	52,9
	51-100 dagar	9	14,5	17,6	70,6
	151-200 dagar	5	8,1	9,8	80,4
	201 dagar eller mer	10	16,1	19,6	100,0
	Total	51	82,3	100,0	
Missing	System	11	17,7		
Total		62	100,0		

a. FU-ledare = Polis

TABELL 18**A10: Beslutsmotivering * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
A10: Beslutsmotivering	Obesvarade	Count % within FU- ledare	1 1,6%	13 7,1%	14 5,7%
	Ej brott	Count % within FU- ledare	0 ,0%	1 ,5%	1 ,4%
	Spaningsuppdrag saknas	Count % within FU- ledare	2 3,2%	0 ,0%	2 ,8%
	Ej spaningsresultat	Count % within FU- ledare	17 27,4%	0 ,0%	17 6,9%
	Går uppenbarligen ej att utreda	Count % within FU- ledare	7 11,3%	0 ,0%	7 2,8%
	Ej anledning anta brott	Count % within FU- ledare	5 8,1%	81 44,0%	86 35,0%
	Bevisproblem	Count % within FU- ledare	2 3,2%	67 36,4%	69 28,0%
	Annat	Count % within FU- ledare	28 45,2%	22 12,0%	50 20,3%
Total		Count % within FU- ledare	62 100,0%	184 100,0%	246 100,0%

TABELL 19**A10_1: (Barnpornografibrott) * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
A10_1: (Barnpornografibrott)	Obesvarade	Count	61	166	227
		% within FU-ledare	98,4%	90,2%	92,3%
	23 kap 4a§ 1 st 2 p RB	Count	1	18	19
		% within FU-ledare	1,6%	9,8%	7,7%
Total		Count	62	184	246
		% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%

TABELL 20**A11: Bedöms beslutsmotiveringen vara korrekt? * FU-ledare Crosstabulation**

			FU-ledare		Total
			Polis	Åklagare	
A11: Bedöms beslutsmotiveringen vara korrekt?	Obesvarade	Count	0	10	10
		% within FU-ledare	,0%	5,4%	4,1%
	Ja	Count	52	163	215
		% within FU-ledare	83,9%	88,6%	87,4%
	Nej	Count	10	11	21
		% within FU-ledare	16,1%	6,0%	8,5%
Total		Count	62	184	246
		% within FU-ledare	100,0%	100,0%	100,0%

TABELL 21 Antal dagar mellan "Anmälan till polis" och "Avslutade beslut"^a

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 dag	1	,5	,5	,5
	3-5 dagar	3	1,6	1,6	2,2
	6-10 dagar	9	4,9	4,9	7,1
	11-20 dagar	11	6,0	6,0	13,1
	21-30 dagar	20	10,9	10,9	24,0
	31-50 dagar	15	8,2	8,2	32,2
	51-100 dagar	32	17,4	17,5	49,7
	101-150 dagar	16	8,7	8,7	58,5
	151-200 dagar	16	8,7	8,7	67,2
	201 dagar eller mer	60	32,6	32,8	100,0
	Total	183	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		184	100,0		

a. FU-ledare = Åklagare

TABELL 22 Antal dagar mellan "Anmälan till polis" och "Åklagarinträde"^a

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Mindre än 0 dagar	6	3,3	3,3	3,3
	0 dagar	59	32,4	32,6	35,9
	1 dag	36	19,8	19,9	55,8
	2 dagar	17	9,3	9,4	65,2
	3-5 dagar	24	13,2	13,3	78,5
	6-10 dagar	9	4,9	5,0	83,4
	11-20 dagar	13	7,1	7,2	90,6
	21-30 dagar	2	1,1	1,1	91,7
	31-50 dagar	2	1,1	1,1	92,8
	51-100 dagar	7	3,8	3,9	96,7
	151-200 dagar	1	,5	,6	97,2
	201 dagar eller mer	5	2,7	2,8	100,0
	Total	181	99,5	100,0	
	Missing	System	1	,5	
Total		182	100,0		

a. FU-ledare = Åklagare

TABELL 23

Antal dagar mellan "Åklagarinträde" och "Första åklagaråtgärd"^a

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Mindre än 0 dagar	5	2,7	2,8	2,8
	0 dagar	73	40,1	40,6	43,3
	1 dag	17	9,3	9,4	52,8
	2 dagar	11	6,0	6,1	58,9
	3-5 dagar	12	6,6	6,7	65,6
	6-10 dagar	21	11,5	11,7	77,2
	11-20 dagar	8	4,4	4,4	81,7
	21-30 dagar	10	5,5	5,6	87,2
	31-50 dagar	9	4,9	5,0	92,2
	51-100 dagar	7	3,8	3,9	96,1
	101-150 dagar	3	1,6	1,7	97,8
	151-200 dagar	1	,5	,6	98,3
	201 dagar eller mer	3	1,6	1,7	100,0
	Total	180	98,9	100,0	
Missing	System	2	1,1		
Total		182	100,0		

a. FU-ledare = Åklagare

Bilaga 2 - granskningsmall avseende barnpornografibrott

Granskningsmall – UC Malmö, barnpornografibrott

A. Allmänna uppgifter

A1. Åklagarkammare

A2. AM-nummer

A3. BMID-nummer

A4. Polismyndighet

A5. K-nummer

A6. Brottstyp

☐ Våldtäkt	☐ Misshandel mot barn	☐ Barnpornografibrott
☐ Rån mot barn	☐ Bostadsinbrott	☐ Bedrägeri
☐ Misshandel av obekant	☐ Felaktigt registrerad, ingår inte i målpopulationen.	

A7. Hur har ärendet inletts?

☐ Ptr på plats ¹	☐ PKC	☐ LKC
☐ Besök på polisstation	☐ Skriftlig anmälan	☐
- Redovisningsanmälan

A8. Beslutsfattare för avskrivningsbeslutet

☐ Polismyndighet	☐ Åklagare

A9. Beslut

☐ Fu inleds inte	☐ Fu nedläggs	☐ Åtal väcks inte

A10. Beslutsmotivering²

---

¹ Alternativet omfattar även att patrull har beordrats ut av LKC efter att någon ringt in dit.

☐ Ej brott	☐ Spaningsuppslag saknas
☐ Ej Spaningsresultat	☐ Går uppenbarligen ej att utreda
☐ Ej anledning anta brott	☐ Bevisproblem
☐ Annat	

A10.1. (barnpornografibrott)

- 23 kap 4a§ 1 st 2 p RB

A11. Bedöms beslutsmotiveringen vara korrekt?

- Ja Nej

B. Om fu ej inlett³

B1. Om fu ej inlett, borde fu ha inlett?

- Ja Nej

C. Relevanta utredningsåtgärder

C1. Har det funnits behov av utredningsåtgärder i ärendets inledande skede?⁴

- Ja Nej Kan inte bedömas

C2. Om svaret på C1 är ja, har sådana utredningsåtgärder vidtagits i det inledande skedet?⁵

- Ja Delvis men ej tillräckliga
 Nej

C3. Har det funnits behov av förhör med målsäganden?

- Ja Nej Målsägande finns inte

C4. Om svaret på fråga C3 är ja, har förhör med målsäganden hållits?

- Ja Nej

C10. Finns det uppgift om vittnen?

- Ja Nej Oklart

² Det är vanligt att polisen använder sig av brottskoden för en beslutsmotivering (vanligen annat), trots man ur polisens fritext kan tolka in att motiveringen borde vara en annan. Som exempel kan nämnas att polisen fyller i brottskoden annat trots att motiveringen är uppsåt kan ej styrkas eller liknande. I ett sådant fall skall vi kryssa i beslutsmotivering annat och att beslutsmotiveringen inte bedöms vara korrekt; vi låter alltså brottskoden styra. Förekommer detta ofta bör det avspeglas i de enskilda rapporterna.

³ Om fu inte inlett besvaras denna fråga. Därefter besvaras frågorna D1 avseende datum för anmälan till polis och avslutande beslut samt fråga E4 rörande om målsäganden har underrättats om det avslutande beslutet i ärendet. Därefter avslutas granskningen.

⁴ Alla typer av utredningsåtgärder avses.

⁵ Om åtgärderna i och för sig har utförts, men i ett senare utredningsskede, besvaras frågan med nej.

C11. Om svaret på fråga C10 är ja, har förhör hållits med vittnen i lämplig omfattning

- Ja Nej⁶

C12. Har det funnits behov av brottsplatsundersökning/teknisk undersökning?

- Ja Nej

C13. Om svaret på fråga C12 är ja, har brottsplatsundersökning/teknisk undersökning genomförts?

- Ja Delvis, ej i tillräcklig omfattning Nej

C13.1. Har datormaterial/annat tagits i beslag? (barnpornografibrott)

- Ja Nej

C13.2. Innehöll materialet barnpornografi? (barnpornografibrott)

- Ja Nej

C13.3. Finns beslut om förverkande? (barnpornografibrott)

- Ja Nej

C14. Har spår säkrats under förundersökningen?

- Ja Nej

C15. Om svaret på fråga C14 är ja, har spåren, där det varit nödvändigt, skickats för analys?

- Ja Nej Ej relevant

C16. Har det funnits behov att inhämta annan bevisning?

- Ja Nej Oklart

C17. Om svaret på fråga C16 är ja, har sådan bevisning inhämtats?

- Ja Delvis, men ej i tillräcklig omfattning

- Nej

C18. Finns det skäligen misstänkt/misstänkta i ärendet?⁷

- Ja Nej

---

⁶ Nejrutnan skall inte kryssas i om det finns uppgifter om vittnen, som inte har kunnat identifieras eller inte kunnat höras av annan anledning, om tillräckliga ansträngningar gjorts för att få förhör till stånd. Nejrutnan skall inte heller kryssas om utredningen är tillfyllest även utan något vittnesförhör (exempelvis vid barnpornografiärenden). I båda dessa fall kryssas ja-rutnan i.

⁷ Detta avser dels de personer som polisen angett som misstänkta, dels de personer där det klart framgår av ärendet att de varit misstänkta.

C19. Om svaret på fråga C18 är ja, har förhör hållits med den/dessa personer?

Ja Nej

D. Handläggningstid

D1. Ange datum (ÅÅMMDD) för följande händelser i utredningen:

Anmälan till polis:

_____

Första utredningsåtgärd hos polis:

_____

Åklagarinträde:

_____

Ej åklagarinträde

Första åklagaråtgärd:⁸

_____

Avslutande beslut:

_____

F. Frågor angående försvarare

F1. Borde framställning om offentlig försvarare gjorts?

Ja Nej
 Skäligen misstänkt saknas

F2. Om svaret på fråga F1 är ja, har framställning om offentlig försvarare gjorts?

Ja Nej

G. Särskilda iakttagelser (exempelvis om dokumentationen i ärendet varit otillräcklig):

_____

⁸ Den första åtgärden i ärendet åklagaren gör, oavsett om det är direktiv, beslut om tvångsmedel eller något annat.